

Tehtäväkortti 1: Lähentely julkisessa tilassa

Junassa vieras aikuinen laittaa käden reidelleni ja alkaa lähennellä minua. Mitä teen?

Toimintasuunnitelma:

Tässä yhteydessä nuorille on hyvä avata, että vaikka Keuruulla tämä on epätodennäköistä, tämä on suurissa kaupungeissa arkipäivää - eli tilanne voi tulla kohdalle esimerkiksi kun lähdet opiskelemaan.

Kannusta EI:n sanomisen harjoitteluun: "lopetta, ota sun käsi pois!" "älä koske muhun." Voimakas äänenkäyttö, toisten kassamatkustajien huomion kiinnittäminen tilanteeseen.

Poistu tilanteesta, mikäli mahdollista. Jos poistuminen (esim. ikkunapaikka) ei onnistu, huuda/pyydä apua muilta kassamatkustajilta.

Päästyäsi pois tilanteesta mene kertomaan häirinnästä kuljettajalle. Oikeuttasi koskemattomuuteen on rikottu.

Huomioi, että bussissa kuljettaja/konduktööri/kiskobussin kuljettaja ovat vastuussa matkustajien turvallisuudesta. Hänen velvollisuutensa

Ota kuva (jos turvallista)/ota ylös tuntomerkit. Seuraa, mihin päin aikuinen lähtee.

Miksi on tärkeää, että tekijä saadaan kiinni?

Mistä apua tilanteen purkamiseen? Kenen kanssa nuori voi jutella tapahtuneesta? Pitääkö asiasta kertoa vanhemmille?

Mitä, jos henkilö on tuttu?

Tämä pätee kaikissa julkisissa tiloissa!

Tehtäväkortti 2: Nettitutun tapaaminen

Olen tavannut netissä ihanan tyyppin. Haluaisin tavata hänet kasvokkain. Mitä teen? Menenkö tapaamaan häntä, kenelle pitäisi ilmoittaa tapaamisesta, otanko kaverin mukaan, missä kannattaisi tavata?

Toimintasuunnitelma:

Netissä voi verkostoitua ja tutustua uusiin ihmisiin!

Miten löydät faktaa ihmisestä? Salapoliisityö, esim. hae tietoa puhelinnumerolla, erotatko feikkiprofiilin oikeasta profiilista, soitatko videopuhelun?

Kenelle ilmoittaa tapaamisesta?

Mihin tapaaminen sovitaan?

Ei yksityisasuntoihin tai autoihin vaan julkiselle paikalle.

Voitko ottaa kaverin tai jopa tutun aikuisen mukaan?

Miten toimia, jos tyyppi ei olekaan sellainen kuin on antanut ymmärtää? Miten pitäisi toimia, jos tuntee häpeää vedätetyksi tulemisesta?

Sovi useampi tapaaminen ennen kuin jäät yksin henkilön kanssa. Tunnustele, millainen tyyppi on kyseessä. Tee itsesi kanssa sopimus, montako kertaa näet tyyppin ennen yksityistiloihin siirtymistä.

Tehtäväkortti 3: Nettikiusaaminen

Kaveristani on laitettu YouTubeen video, jossa häntä herjataan. Kaverini kertoo asiasta minulle. Miten minun tulisi ratkaista tilanne?

Toimintasuunnitelma:

Tallentakaa video!

Mitä keinoja tähän on käytössä?

Kertokaa asiasta aikuiselle! Keille aikuisille nuori voi kertoa?

Mitä aikuisen tulisi tehdä? Missä asia tulisi käsitellä? Miten asia tulisi käsitellä?

Miten videon leviäminen voidaan estää, jos siitä on tehty kopio?

Arviointi, haluaako kaveri tehdä asiasta rikosilmoituksen? Milloin ja miten rikosilmoitus tulee tehdä?

Keneltä nuori voi saada apua ja tukea tilanteen purkamiseen? "Kasvojen menettämisen" kokemus voi jättää syvät arvet kiusattuun.

Mitä apua netissä on saatavana? esim. nettipoliisi, Riku

Tehtäväkortti 4: Nudekuvan pyytäjä / Groomaaja

Olen tutustunut netin keskustelupalstalla aikuiseen, jonka kanssa olen pitänyt yhteyttä muutaman kuukauden. Tyyppi ehdottaa, että jos vilautan sille paljasta pintaa itsestäni, saan uuden puhelimen. Mitä asian suhteen tulisi tehdä?

Toimintasuunnitelma:

Ota kuvakaappaus viestistä!

Tiedätkö, miten se tehdään puhelimesasi? Onko se aina turvallista tehdä? Snäpissä vastapuoli saa ilmoituksen kuvakaappauksesta. Miten silloin toimia turvallisesti? Mitä silloin voi tapahtua, jos vastapuoli huomaa sinun ottaneen kuvakaappauksen? Mitä, jos viesti tulee snapchatissa ja poistuu?

Estä, ilmianna ja ilmoita poliisille!

On täysin oikein perääntyä selittelemättä!

Rikoksen tunnusmerkit on toteutuneet ja asia tulee viedä eteenpäin.

Kenelle asiasta voi kertoa?

Miksi asiasta kannattaa kertoa? Voiko tyyppi tehdä tätä muillekin?

Mitä, jos nuori toimii ehdotuksen mukaisesti?

Mitä intiimien kuvien kanssa voi käydä?

Kannattaako seurustelusuhteessa lähettää rohkeita kuvia toiselle?

Grooming on tietoinen rakennusprosessi, jossa aikuinen hankkii lapsen luottamuksen seksuaalisessa tarkoituksessa! On hyvä kyseenalaistaa aikuisen tarkoitusperät.

Tehtäväkortti 5: Väkivalta

Välitunnilla luokkalaiseni läpsivät toisiaan ja tilanteesta syntyy tappelu. Miten voin toimia uhkaavassa tilanteessa? Miten tilanteen syntymisen olisi voinut estää?

Toimintasuunnitelma:

Kenelle aikuisille voi ilmoittaa?

Onko turvallista mennä tilanteeseen väliin? Voiko hyödyntää muita tilanteessa läsnä olevia? Auttaako äänenkäyttö? Poliisi hyödyntää käskyttämistä: Selkeä käsky, kuten "Irti", joka voi havahduttaa tekijän.

Tunnistatteko rajat, missä "läppä" menee yli?

Missä oikeudessa kulkee raja pahoinpitelyn osalta?

Onko väkivalta koskaan oikeutettua?

Milloin sinusta voi tulla todistaja tai osasyylinen? Mikä on sivustakatsojan vastuu?

Huomioitava, että nopeassa tilanteessa voi aikaansaada toiselle elinikäisen vaurion (esim. hampaiden menetys).

Jos olet tilanteessa sivussa katsojana

- Et ole ikinä osaton! Sinulla on auttamisvelvollisuus ja velvollisuus auttaa uhria ja velvollisuus todistaa.**
- Kirjoita tapahtunut ylös heti tapahtuneen jälkeen. Jos sinut kutsutaan vuosien päästä oikeuteen todistamaan, sinun velvollisuutesi on mennä. Muistiinpanot auttavat tilanteen muistamisessa oikein.**

Tehtäväkortti 6: Ryhmäpaine ja päihteet

Kaverini järjestää kotibileet ja pyytää minut mukaan. Tiedän, että juhlissa käytetään alkoholia. Itse en haluaisi käyttää päihteitä, miten toimin?

Toimintasuunnitelma:

Mitä riskejä on kieltäytymisessä?

Keksi syy kieltäytyä. Onko valkoiset valheet tällöin ok?

Painostaako oikeat ystävät päihteiden käyttöön? Kysy itseltäsi, onko tämä sellainen porukka, johon haluan kuulua?

Miksi nuoret käyttävät päihteitä?

Mitä tehdä silloin, jos illan aikana havaitset, että joku on tiedottomassa tilassa? Ilmoitus vanhemmille/ammattiavun hakeminen on aina tärkeämpää kuin mahdolliset seuraamukset!

Huomioi, että humalapäissään omat rajat voi hävitä. Voiko nainen juoda kuin mies? (erilaiset riskit esimerkiksi hyväksikäytetyksi tulemisesta!)

Mitä riskejä on läsnä, kun nuoret käyttävät päihteitä?

Entä muut päihteet kuin alkoholi?